

Keila paarismäng 20. veebruaril 2010

Keila ja Harjumaa

1. Esimesed regulaarsed raadiosaated Eestis algasid Tallinnas 18. detsembril 1926. aastal. Kaks aastat hiljem algasid saated Tartust ja neljanda paigana 1937. aastal Türil. 1936. aastal sai kolmandaks Eesti raadiojaama asupaigaks...?

2. Sellel järvel on põnev ajalugu. Tekke alguseks võib lugeda antsüluses tekkinud veekogu, mis algul kandis Liivakandi järve nime. 1893 lasi kohalik mõisnik veetaseme reguleerimiseks kaevata järvest kanali merre ja ehitada sellele vesiväravad. 1894 avati vesiväravad, vetevool uuristas 10m sügavuse ja ligi 90m laiuse oru ning järv kadus ära. Aastat 1939 võib lugeda järve uuestisünniks ning 1949 toodi järve uus kalaliik – hõbekoger. Mis järvest on jutt? Küsime ta põhilist nime, Liivakandi punkte ei anna.

3. Harjumaa aasta parimaks naissportlaseks 2009 tulemuste põhjal tunnistati muidugi Euroopa meister ja Eesti parim naissportlane Ksenia Balta. Parimaks meessportlaseks aga tunnistati veelgi tituleeritud mees - Steve Morley. Ta tuli mullu nii maailma-, Euroopa- kui Eesti meistriks. Saku vallas elav mees esindab Kajakamaa spordiklubi. Mis ala sportlane on Morley?

4. Seda ametit on teiste hulgas pidanud Johannes Reinthal, Oskar Suursööt, Martin Kruusimaa, Gustav Abel ja Paul Männik. Nimekiri ei ole täielik. Mis ametist on jutt?

5. Sarnaselt Paldiskile võib ka Kuusalu vald uhkeldada, et nende territooriumil on sündinud Eesti merejõudude juht. 14. jaanuaril 1893. aastal nägi Kiiu-Aablas kaluri pojana ilmavalgust tulevane mereväekapten. Õppis Narva merekoolis, tsaariarmees tõusis leitnandiks. Osales Vabadussõjas, oli 28. novembrist 1919-1. märtsini 1925 merejõudude juhataja. Sai kaks Vabadusristi ning lisaks ka Saue mõisa südame. Suri vaid 32-aastaselt 1926. aasta esimesel päeval, maetud Rahumäel. Kes?

Loodus ja geograafia

6. See on ilmselt ainus riik, mille vapikilbi ülemisel väljal asub fosfori alkeemiline sümbol. Vapikilbi kohal on 12-haruline täht, mille kiired osutavad 12-le põlisele klannile. Alumisel valgel lindil on kiri: „Jumala tahe kõigepealt“. Üks riigi 14-st ringkonnast kannab Ewa nime, mida aga Piibliga seostada ei tasu. Keskmise asustustihedus on 531 in/km², kuid asustatud on vaid kitsas rannikuriba, kus tihedus tõuseb ligi 3500-ni. II maailmasõja ajal küüditati 10% elanikest töölaagritesse. Riigi esimeseks presidendiks valiti üks klannijuhte Hammer DeRoburt. Nimetage riik?

7. Eesti elektriraudtee on üks vanimaid Euroopas. Juba septembris 1924 alustati oma tegevusega. 1928 avati uus peatus uhke nimega „Ameerika“. See peatus eksisteerib tänini, kuid teise nimega. Millise?

8. 318-meetrise Suure-Munamäega oleme maailma mõistes muidugi peaaegu tasandikumaa. Aga Euroopas oleme ikkagi kõrgeima tipuga viiest riigist ees. Ja oh mis rõõmu-lätlaste ja leedulaste tipud on Eestist madalamad! Mis Euroopa riigil on aga kõige madalam kõrgeim tipp?

9. Nimetage Lasva, Veriora, Tartu, ja Rakke valla ning Keila linna vapil olev ühine looduslik sümbol?

10. EOKK ehk Eesti Orhideekaitse Selts saab sel kuul 25. aastaseks. Eestis on kokku 37 looduslikku orhideeliiki. Üks neist on võetud klubi sümboliks ja on kõikidele klubilastele antud märgil. Näete selle pilti. Mis lillega on tegu?

Sport

11. Millise kahe jalgpalliklubi vastasseisu nimetatakse Põhja-Londoni derbiks ? Mõlemad meeskonnad on paljukordsed Inglismaa meistrid.

12. Millisest jalgpalliklubist on jutt? Loodi 1923.a. Kodumängu riietus: taevasinine särk ja valged püksid. Hüüdnimed on Celtinas (väikesed keldid) ja Celestas (Taevasinised).

Klubi kodustaadion on Balaidos. Mängib Segunda Divisonis.

Pole kunagi oma klubi ajaloos võitnud riigi meistritiitlit (parim koht on olnud 4.) On mänginud Meistrite Liigas 2003-2004, kust pudenes 16 hulgast kaotusega Arsenalile. Samal hooajal aga jäi Primera Divisionis lausa eelviimaseks ja kukkus Segunda Divisioni. Klubis mängib meie lõunanaabrite praegu tuntuim pallur Maris Verpakovskis.

Antud momendil hoiab klubi Segunda Divisionis alles 17.-18.kohta.

Vihjeks: selles linnas (ca 300.000 inimest), kus see klubi tegutseb, asub Euroopa suurim kalasadam ja maailma suurim kalapüügiettevõtte Pescanova.

13. Mulluste Prantsuse lahtiste meistrivõistluste esikohaga sai Roger Federerist kuues tennist, kes saanud võidu kõikidel Suure Slämmi turniiridel. Kes oli eelmine meistennisist, kes selle teoga hakkama sai? Bingo tuli sportlasel samuti Prantsuse lahtistel 1999. aastal.

14. Juha Mieto üliväike kaotus 1980. aastal Lake Placides 15 kilomeetris on legendaarne.

Toona võitis teda rootslane Thomas Wassberg. 1972. aastal Sapporos kaotas praegune Eduskunda saadik Mieto ülinapilt pronksi ja seda jällegi 15. kilomeetris. Kellele? Küsitav võitis 4 aastat hiljem maratonikulla.

15. Diana Saprónova teeb suusarajal suuri tegusid. Osales ka jaanuaris Otepää MK etapil. Kui ta on sportlaste hulgas eriline ja seda ühe asja poolest. Tavainimestele ei ole küsitav erisus märgatav?

Foto ja pop

16 Millise rahva „emaks“ loetakse seda tagasihoidlikku aga soliidset daami?

17. Stseen filmist „Tuulest viidud“. Valgenahaline naisterahvas on mõistagi Vivien Leigh, kuid kes on see mustanahaline naisterahvas (mängis filmis Mammy osa)?

18. Millise firma embleemil asetsevad need linnud ja mis lindudega on tegu (*Erythrura gouldiae*)?

19. Kes on see kolemees sellel retrospektiivil? Tema kohta saab öelda: Ta sündis koledana, oli kuulsuse tipul kole ja on siiaaani kole. Kuulsus tuli eelkõige ikkagi tema musikaalse talendi pärast, mitte välimuse.

20. Kes on see Grammy võitjast (5 auhinda) räp-artist ja produtsent? Tema õige nimi on Shawn Corey Carter (sünd. 1969 New Yorgis). Rajas plaadifirma Roc-A-Fella Records. Praegu plaadifirma Def Jam Recordings juht. 1996.a. ilmus temalt debüütalbum „Reasonable Doubt“, viimane , arvult 11., 2009.a. ilmunud plaat kannab nime “ The Blueprint 3”. On ka NBA klubi New Jersey Nets üks kaasomanikest ning Rocawear rõivafirma looja ja omanik.

21. Kes?

22. Kes?

23.

23. Kes? 1902-1982

24. Linn?

25. Kes räägib? (vene aktsendiga jutt Tartu Ülikooli juubelist)

Mitmesugust lähemalt ja kaugemalt

26. Aasta

- Eesti Raadio annab eetrise esimese kuuldemängu.
- Põhjanaba lähedal kukub alla Umberto Nobile õhulaev Italia.
- Avastatakse penitsilliin.
- Esimest korda peetakse Eesti üldlaulupidu praegusel väljakul.

27. 1950.-ndate teisel poolel, kuid eriti 1960.-ndatel ja 70.-ndatel võis nii mõnegi ENSV-s ilmunud ajalehe surmakuulutuste alt lugeda: Endised Ülikooli Sõbrad. Keda niimoodi mälestati?

28. EE annab selle kohta järgmise seletuse – orgaaniline väetis, mida toodetakse harilikult kuivkäimlaist kogutud väljaheidetest (fekaalidest), neid nõrutatakse, kuivatatakse ja peenestatakse. Kuidas nimetatakse taolist „peen“ toodet?

29. Voltaire oli seal kaks korda. Uskumatu, kuid sinna üritas kolida ka Prantsuse entsüklopeedia. Kurioosne on ehk seegi, et too kandis Püha Antoine'i nime. 1382 sai välimuse, millisena eksisteeris 407 aastat. Millest on jutt?

30. Mis ühikutes müüakse Eesti bensiinijaamades kaminapuid? Vähemalt Statoili omades on see just nii.

Teater ja muusika

31. Ansambel kasvas välja Jaak Joala saategrupist. Sinna kuulusid muuhulgas "Synopsisest" tuntud Nevil Blumberg ning endised "Psycho" liikmed Paap Kõlar ja Sergei Pedersen. Oli ainus ansambel, mis võitis Tartu muusikapäevadel aastatel 1982-84 peapremia. Ilmutanud kaks vinüülplaati.

32. Soomlased pidid enda võitu Eurovisioonil ootama üle 40 aasta. Alles 2006. aastal tuli sellega toime kollide ansambel Lordi. Tolle ajani oli soomlaste parim koht 1973. aasta kuues, mis saavutati lauluga Tom, Tom, Tom. Kes seda toona Eurovisioonil esitas?

33. 5. aprillil 1936. aastal Ugalas toimunud esietendus sai ajalooliseks. Lavastaja Ants Viir'i käe all jõudis see kangeline esimest korda lavalaudadele. Teda mängis Viktor Rohula. Kahjuks mängiti dramatiseeringut vaid kaks korda. Kes oli see tegelane, kes siis 74 aastat tagasi teatridebüüdi tegi?

34. Kes on kunstnik?

35. Kes on helilooja (venekeelne ooperikoor)?

Teadus ja tehnika

36. Pole saladus, et Eesti kroonidel on mitmeid ehitisi: Narva kindlused ja raekoda, Tartu ülikooli peahoone, Tammsaare talu ja Toompea loss. Milline Eesti paberrahal asuva rajatise koordinaadid on aga 1 h 46 min ja 53 sek idapikkust ja 58' 22' ja 47'' põhjalaiust?

37. Pollar on žargoonis politseinik. Mida tähendab aga pollar merenduses?

38. Vana-Kreeka geograaf Hekataios nimetas nii asustatud maa põhja- ja lõunaosa lahutavat veepiiri. Dikaiarchos asendas selle mõttelise joonega, mis ulatus Gibraltari väinast Himaalaja mäestikuni. Termin on ka praegu kasutusel, kuid mitte geograafias. Milline?

39. Nobeli preemiaid jagatakse aastast 1901. Siiani on vaid ühel korral, täpsemalt 1918. aasta juhtunud see, et preemiad läkdid ühte riiki. Millisesse?

40. 5. aprill 1998. oli Eesti teadusele kurb päev. Stockholmis suri viimane esimese vabariigi Tartu Ülikooli professor. 1902. aastal Saaremaal Pärtsamal sündinud mees elas viimased 54 aastat Rootsis. Kes ta oli?

Kultuur ja varia

41. Tänavu aasta on Eestis kuulutatud lugemisaastaks. Varem pole Eestis lugemisaastat tähistatud. Küll aga raamatuaastaid ning seda koguni kolmel korral. Millal peeti esimest raamatuaastat?

42. Soome suusahüppajad ei kipu just pika karjääriga silma paistma. Mõned erandid siiski on. Küsitavat mees võib lugeda lausa veteraniks. On olnud osaline 1988 ja 1992. aastate meeskondlikus kullavõidus ning nelja MM-i meeskondlikus kullavõidus. Sai 1994. aasta olümpial väikesel mäel 16. koha ning neli aastat hiljem olümpia meeskonnavõistlusel 5. koha. Kes on see 1969. aastal sündinud spordimees?

43. On Eesti staažikaim varajase muusika ansambel, olles vanem isegi Hortus Musicusest. Selle asutas 1971. aastal Tõnu Sepp, kes juhatas ansamblit aastani 1989. Praegu on koosseisus Kai-Riin Kont, Piret Villem, Arno Anton ja Anti Einpaul. Mis ansambel?

44.

Tuntud Euroopa vabaõhu kontserdipaik?

45. Kes on solist? (Olav Ehala „Vaid see on armastus“)

Keel ja kirjandus

46. Praha linnas on sündinud 1883 kaks maailmakirjanduse suurkuju. Üks neist suri 39-aastasena ja ta praktiliselt jõi end surnuks. Teine suri tuberkuloosi veidi hiljem 40-aastasena. Kes?

47. 2003. aastal ilmunud mälestusteraamatus "Aga see oli üks mees" kirjutab Aksel Tamm tema kohta: "... hakati kirjastuses Eesti Raamat rääkima 1974. aasta alguses. Meie vene toimetajad mõistagi jälgisid Eestis elavate vene kirjanike tegemisi ja olid väga elevel: välja olla ilmunud uus mees, kes kirjutavat tõesti hästi. /---/..... romanist "Amet" saab aimu sellest, mis oli olnud varem. /---/ Ta kirjutas üles elu, mida elas. Kellest omal ajal ajalehes "Sovetskaja Estonia" töötanud ja 1990. aasta New-Yorgis surnud mehest on jutt?

48. Nagu teada, varastas Prometheus inimeste jaoks tule. Peaaegu samasugune legend on levinud ka Keenia ja Tansaania masaiide hulgas. Kord tõusnud üks masai noormees taevasse ja võitis jumalaid. Mida Aafrikale hinnalist tõi ta inimestele kaasa?

49. Autor ja näidendi pealkiri?

Kõigest punakaartlaste vastupanust hoolimata läks Keila tol korral siiski sakslaste kätte. Kui parunid ja asised järgmisel päeval Keilasse sissemarssivatele saksa sõjaväeosadele kirikhärra Kuke suu läbi punastest päästmise eest oma truualamlikku tãnu ütlesid, pesid Keila aleviku vaesed naised õõsel lumest üleskorjatud punakaartlaste laipu ja niisutasid nende külmi kehi oma pisaratega.

«Küül see siin on karvane,» ütles üks naistest nuusikut võttes ja tasakesi nuusuma hakates, «ja ometi polnud tal vaesekesel õnne...»

Kust võiski vaene naine aimata, et «see karvane» oli surnud teadmises, et tal siiski, vähemasti surmas, oli olnud õnne.

50. Autor?

Aasta 1955. Reisirongi vagun. Ühel pingil tukub Helmi – noor, alles plikaohutu tüdruk –, jalgad pingile mantli alla tõmmatud. Teisel pingil istub väna maamees August. Kolmandal Lemmerygas, umbes 30-aastane mees, seljas väna, rãbaldunud sinel. Vagunisse siseneb Konduktor, range ilmega vanem naisterahvas, raudteelase mündris.

KONDUKTOR: Kodanikud, palun esitage sõidupiletid!

Astub Helmi juurde.

KONDUKTOR: Seltsimees! Seltsimees!

HELMİ (ãrkab): Jaa? Mis on?

KONDUKTOR: Rongis ei magata. See on õhiskondlik sõiduk. Ja miks te jalgad pingi peale olete tõstnud? Selline asi on rangelt keelatud, see ju rikub riiklikku ornamendi!

HELMİ: Andke andeks, külm oli.

KONDUKTOR: Külm! Väljas on maikuu! Esitage sõidupilet!

HELMİ: Palun.

Ajalugu ja varia

51. Millisel konkreetsel objektil keskaegses Tallinnas asus kiri: „Jumala arm ja truudus on igal hommikul uus!“?

52. See 1936. aasta asutatud restoran sai 1940. aastal nime Rahva Söökla nr. 87. Praeguse nime sai aastal 1944, kui asutusele allutati KuKu klubi, Lohusalu söökla ning Kadrioru ja Toompea kinnised puhvetid. Samuti ka ministeeriumite sööklad. On valitud maailma saja atraktiivseima restorani hulka. Mis asutus?

53. Seda veidi alla 200 000 elanikuga linna pidas Adolf Hitler enda sünnilinnaks. Kuigi ta ei olnud seal sündinud. Iroonia oli selles, et füüreri soov oli teha linnast alatine kultuuripealinn. Mullu, kui Teise maailmasõja algusest möödus 70 aastat, oligi küsitav Euroopa kultuuripealinn?

54. See 1925 loodud klubi kannab maputše indiaanlaste juhi uhket nime. Mõnede arvates aga pärineb nimi hoopis metskassi kohalikust hüüdnimest. Alguses oli klubil veelgi uhkem nimi – Magallanes FC. Meeskond on omas riigis tituleeritud – vutiklubi auhinnakapis on 29 riigi meistritiitlit. Üks selle meeskonna hüüdnimedest ongi „Igavesed tšempionid“ (Etero Campeon). Nimetage see klubi?

55. 1950.-ndatel aastatel juhtus huvitav lugu, kui ühe riigi territooriumil eksteeris kolm olümpiakomiteed. Lisaks 1895. aastal moodustatud rahvuslikule olümpiakomiteele oli olemas ka 1950. ja 1951. aastal loodud komiteed. Neist kaks võttis osa ka Helsingi olümpiast.

1950. aastal loodud komitee likvideeriti aasta pärast Melbourne'i. Mis riigist on jutt?

Kunst

56. Oli assüüria-babüloonia mütoloogias inimese pea ja härja või lõvi kehaga tiivuline olend, valvur ja kaitsja. Teda kujutatakse inimese näolise tiivulise, arvukate silmadega olendina. Samas on seda kujutatud ka lapsenäolise olendina, kellel on tiivad külgedel. Kes?

57. Stiil levis Inglismaal 18. sajandist kuni 20. sajandi alguseni. Oli levinuim põhiliselt kirikuarhitektuuris. Silmapaistvaim ehitis on siiski 1840-1865 ehitatud Briti parlamendi hoone Londonis. Eestis on küsitavas stiilis näiteks Alatskivi ja Sangaste mõisad ning Tartu Peetri kirik?

58. Autor?

59. Autor?

MINU OTSINGUD

Ma olen vaid Tõe otsija. Ma arvan, et olen leidnud tee, mis viib sinna. Ma arvan, et olen teinud lakkamatuid pingutusi tema leidmiseks. Kuid ma mõnnan, et ma pole teda veel leidnud. Leida täielikult Tõde tähendab teostada iseennast ja oma saatust, s. o. muutuda täiuslikuks. Ma olen oma ebataiuslikkusest piinavalt teadlik, ning selles ongi kogu minu jõud, sest on haruldane, kui inimene teab oma piiratust.

Ma tunnistan, et kui ma oleksin täiuslik, siis ei tunneks ma ligimese hädadele kaasa nagu praegu. Täiusliku inimesena võtaksin ma need teadmiseks, kirjutaksin ette ravi ning nõuaksin minus peituvat vastuvaidlematu Tõe väega selle rakendamist. Ent kuna ma näen vaid ähmaselt otsekui läbi klaasi, siis saan ma teisi võenda üksnes aeglase ja vaevarikka pingutusega, ning seegi ei õnnestu mul iga kord. Kuna see nii on, siis poleks ma inimese hime väärt, kui ma maad täitva viletsuse vältimise võimalust teades ning Jumala looduse rüpes uitavaid luukeresid nähes ei tunneks kaasa miljonitele kannatavatele, kuid tummadele inimestele

60. Kes on kuuldava opereti avamängu autor?